

SZERKESZTŐI IRODA
és kiadóhivatal: Pásp. Lyc.
nyomda. Küldemények ide
intézendők.
Majelenik a lap minden
szerdán.

GYULAFEHÉRVÁR

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:
Egész évre 4 frt. Félévre 2
frt. Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára kr.
Hirdetési díjak: Egy négyzet
centim. tér ára 4 kr. Helyes-
letek minden hirdetés után 30 kr.
Nyiltér sora 25 kr.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Gyulafehérvár, 1892 november 9-én

Azon fontos igazságügyi reformok között, melyeket a miniszter első sorban törvényerőre kíván emelni, nem futhatja meg figyelmünket különösen a csődtörvény módosítása tárgyában, a fizetés beszüntetéséről és csődön kívüli eljárásról, és a fizetésképtelen adós vagyontárat érintő jogcselekvényeknek csődön kívüli megtámadhatóságáról kiadott törvényjavaslatok. —

Mindhárom törvényjavaslat a kereskedelmi osztályt érdekli. —

És nagyon helyesnek találjuk e tekintetben törvényt hozni, mert kereskedelmünk pang, kereskedelmünk olyan, hogy arra nagy súlyt fektetni nem lehet. —

A csődtörvénynek különösen a 27 §-a a 30. 33. 35. 36. 76. 84. 85. 86. 96. 97. 103. 106. 108. 111. 114. 143. 145. 147. 155. 157. 158. 162. 166. 188. 196. 200. 202. 208. 211. 212. 213. 214. 219. 226. 231. 234. 236. 241. 243. 5248 §-aiszenvednek változást. —

A többire s különösen a kényszerregezésre vonatkozólag fennálló törvény helyett külön törvény fog intézkedni. —

Manapság, a midőn a kereskedő az általa megrendelt árut nem képes oly gyorsan, úgy és annyi idő alatt elárusítani, hogy annak vételárából a kívánt fizetést teljesítse, vagy a midőn a folytonos kínálat mellett minden számitás nélkül több nemű árut oly mennyiségben rendel meg, hogy azt a vidék vevő közönsége közt elárusítani épen nem lehet, vagy a midőn az árucikk nagy része a divatnak lévén kitéve kevés idő alatt már el sem árúsíthatók, könnyen feltehető az, hogy az oly kereskedő, ki számitás nélkül teszi meg megrendeléseit, a csőd, eljárást ki nem kerülheti, s jóllehet a megrendelt áruk meg vannak, jóllehet a vagyont roszhiszeműleg el nem idegenítette, tehát roszakaratot, károsításra irányzó szándékot róla feltétezzai, nem lehet, — magát annak alá vetni köteles, legfennebb a büntető következményektől menekszik. —

De hány kereskedő van olyan, ki tudja, hogy nem képes fizetéseinek eleget tenni, és mégis folytonosan árutat rendel meg, hitelezői károsítására törekszik, könnyelműen él, elfecsérelti azt, minek árát kell kifizetnie, s így ő maga magát taszítja belé azon esetben, hogy ellene egy vagy több hitelező által a csőd megnyitás kéréssek; mi elrendeltetvén, haanyag eljárásának következményeit kéaytelen viselni. —

Igaz, hogy a kereskedelemben nagyon fontos szerepet játszanak az utazók, kik sokszor annyira alkudatlanul viselik magukat, miszerint egyik vagy másik kereskedő kénytelen-megrendelést tenni csak azért, hogy tőlük szabaduljon. —

Az ilyenek többet ártnak, mint használnak, mert sok esetben nemesak, hogy tolakodók, de még az árut sem küldik azora miőségben, mint a milyenbe az rendelve van. —

A kereskedelmi törvény értelmében az illető kereskedőnek joga van annak el nem fogadása és raktározása iránt az illető küldőt értesíteni de a gyakorlat tanúsítja, hogy a legtöbb esetben hasztalanul. —

A küldő ugyanis a megrendelő értesítését véve, azt egyszerűen válaszolatlan hagyja, és ha ez utóbbi pontosan nem fizet, azora esetre beperli — miuthogy kereskedőink többnyire-Bécsesél vannak összekötetésbe, a per ott foly — a sok huza-vona után a bíróság van hivatva dönteni az ügyben, — és gyakran megtörténik, hogy ez a hazai kereskedőkre nem kielégítő módon történik. —

E bajt is orvosolni kellene, s talán helyesebb lenne az, ha a kereskedelmi ügyek melyek hazai kereskedőinket illetik, minden más bíróság kikerülésével hazai bíróságaink által döntetnének el. —

Az értékpapirokról általánosságban, tekintettel azok származására és forgalmára.

Pénzértékl papirok: az összes állampapirok, továbbá a vasuti, bank, takarékpénztár és egyéb iparyállalatok törzs és elsőbbségi részvényei; biztosítási, hajózási részvények, zálog és járadék levelek, és sorsjegyek, az utóbbiakat közönségesen értékpapiroknak, — az állampapirokat és kötvényeket „fonds“-oknak is nevezik.

Az értékpapirok a hollandiak tengerentúli kiterjedt forgalmából keletkeztek; mint hogy kezdetben a forgalomhoz szükségelt nagy tőkék előállítására egyes tőkepénzesek azon jog kikötésével vállalkoztak, hogy pénzeiket a vállalatokból bármikor visszavonhassák s így érdekösszeittközés esetében a tőkék visszavonása által a vállalatot a legnagyobb kellemetlenségekbe sodorták, ennek kikerülésére kezdték a vállalatokat részvénytársulattá alakítani, melyeknek alkotott szabályai szerinti a kölcsönző részvényes neki tetsző időben pénzt vissza nem vonhatta.

Az értékpapirok a forgalomban két értékkel szerepelnek, és pedig: névérték, melyről azok szólnak, továbbá az árfolyam-érték, mely adás-vétel esetében annak belső értékét képviseli, utóbbi legtöbb esetben ingadozásoknak van alávetve.

Az állampapiroknak keletkezési története a 17-ik századra vezetendő vissza; Francia és Angolország fedezetlen állami kiadásaiak legjelentékenyebb részét magán kezektől felvett kölcsönökből szerezte be kölcsönös felmondás mellett; későbbi időkből szerezte be kölcsönös forradalom folytán ez államok kiadásai annyira emelkedtek, hogy a pénzkölcsönzés ezen módja kielégítőnek nem találtatott; minek következtében magán személyek szólítottak fel arra, hogy adóssági kötvények ellenértékében az államnak kikötött jogok alapján kölcsönt nyujtsanak.

Az állampapirok tehát oly adós levelek, melyeket az állam felvett kölcsönneiről kibocsát, tulajdonosaiknak biztos kamat-élvezetet nyujtanak, — részben nyere-mény-kölcsönökről szóló kamatozó állampapirok; s mint hogy a kötvényekben a tulajdonos egy megnevezett összeg kamatoztatásáról, néha bizonyos meghatározott időre az összeg visszafizetéséről is biztosítva van, — rendezett pénzvizonyokkal bíró államok papirjait a tőkepénzesek szivesen veszik pénzeik befektetésére, mert részben járadékot nyujtanak, más részt árfolyamuk tulságos ingadozásoknak nincsenek kitéve.

Ha állampapir kibocsátásából származó adósság törlesztési módzata az állambevételek egy része által megvan állapítva, illetve az országgyűlés által ellogadtatott, Consolidált adósságnak — ha ellenben ily törlesztési tervezet nincs megállapítva, s illetőleg a kölcsön az

TÁRCZA

Az 1848-49-i országos ereklyetár.

„El ne feledd a mezőt,
A hol érted a bátrak elestek“
Ezt a verset dicső Vörösmartynk fordította angolból és tette közzé az ötvenes évek elején; és akkor mindenki tudta, hogy kinek szól és mit jelent ez?

Olyan sor ez, hogy keretbe kellene foglalni, hogy minden magyar ember szobája falára függeszse föl örökös figyelmzettől.

Mert lehet valaki a fennálló törvényes alap becsületes hive, az uralkodó háznak, a monarchiának leg-tántoríthatlanabb védője, jelkesezhetik a királyért, hívének, hogy Ferencz József érdemesebb arra, mint Mátyás óta bármely előde; de nincsen olyan ár, a miért szabad volna földadnunk a 48-49-i küzdelem emléket, mert szszont ez a küzdelem képezi négy század óta lefolyt viettünk — sőt talán egész történetünk — legdicstelje élebb korszakát.

Mert illő hála és kegyelet Bethlen, Bocskay, Thököly, Rákóczy neveinek, de mindezek diadalai nem voltak teljesek. Egyedül csak a 48-49-i mérközés bi zonyította be, hogy erősebbek vagyunk Ausztriánál.

És ha, mert ennek el kell következni, valamikor tán közelebb, egy nagy nemzetközi báboru után, e monarchiában nemesak a politikai, de a katonai vezetés is a mi kezünkbe kerül, ennek a szerencsés, természetes fordulathatnak is a 48-iki cselekvés tette le az alapját. Ebből a fölfogásból indulva ki hiszem én, hogy eme fényes korszak emlékének művelése egyáltalán nincsen ellentétben az uralkodóház iránt elvállalt kötelezettsé günkkel.

Biztató tlnetnek tartom annál fogva, hogy az ifjabb nemzedék az idők kultuszának mintegy állandó templomot igyekszik emelni, összegyűjtve az erre vonatkozó emléktárgyakat.

Sokszor eszembe jut egy hajdani gazdasági szaklapnak remek jelszava:

„Hozzunk mezőgazdaságunkba helyes arányokat.“
Helyes arányokat! Igenis, ez elvet kell szemé

előtt tartania a leggazdagabb népeknek, de annál inkább a szegényebbeknek. Ne szórjuk ki a mi kevés pénzünk, a fölöslegekre vagy a kevésbé sürgőse. Tartsunk helyes egymásutánt abban, mi a leghasznosabb és ezt szerezzük be, legelőbb.

Egyes városok monográfiájára, egyes szakmák leírására, a miket senki nem olvas, immár sok ezreket, meghaladó összegeket adtunk ki eddigelé. Hogy a ju háznak milyen a görbe botja, hogy a balásznak milyen a vacsorája, pipája, dohánytartó kóstóke: ez talán mégis oly ága a tudásnak, melynek művelésével még nem vetjük meg nemzeti létünk, függetlenségünk alapját, sem pedig az eurpai tudományos világot mozgató nagy kérdések megoldásának dicső versenyében részt nem veszünk.

A létért való küzdelem lázas versenyében munkálkodó mai és későbbi ivadéknak szüksége lesz arra, hogy látás-futása közben olykor megállítsa a fennebb idézett fölirat, melyet az állannó országos ereklyetár homlokzatára véinek fölvésendőnek, nagy arany betűkkel:

„El ne feledd a mezőt, a hol érted a bátrak elestek.“

És erre éppen olyan hely volna legalkalmasabb, a minő éppen kérdés tárgyává is lett, a városliget előtti királypavillon. Távól a város úzer zajától, az üdülés, ábrándozás e kedvelt menhelyén a szemlédő épen a kellő hangulatot és időt nyeri az emlékek fölötti kegyeletos elmélkedésbe való elmerülésre.

Talán csak fölösleges mondanom, hogy a budapesti városligetet értem?

De talán még se; mert különös az, hogy a természeti törvényekkel merőben ellenkező jelenségekkel találkozunk az új éraban. Hogy a gyöngébb tudja legyőzni az erősebbet, a kisebb a nagyobbat, a személyes helyi érdek az országosat, német Esztergom Budapestet, Arad, Kolozsvár Budapestet.

Mert ez utóbbi két város is gyűjtteni kezdi a 48-49-i szabadságharc emléktárgyait. És ez fölöttébb dicséretes, nemes igyekezet. Minden nagyobb környékkel bíró magyar városnak ezt kellene tennie. Nem

azért, hogy a mi az örökké emlékezetes időből fennmaradt, mindent összegyűjtstenek s összeszedett egy azonos tárgyból egész piramisokat állítsanak. Más a személyes családi, vagy országos ereklyetár. Egy zászló száz darabra tépve, lehet ereklyéje száz családnak. Az országos gyűjteményben elég, ha egy tárgyból egy példány van meg. Ha az ország több vidékének nagyobb központján alakul egy-egy gyűjtő szervezet, a siker nagyobb lenne a az országos gyűjtemény teljesebb lehet, mint ha a gyűjtés csak egy központból indul ki.

Hogy akár egy család, vagy egyes ember, akár egy város kegyelettel tartson falai között szabadság harcunkból fennmaradt és kétségtelenül hiteles néhány darab emléktárgyat, fegyvert vagy ruhadarabot; esetleg egy kis muzeumot effélékből, a mint hogy ez így is van, az ellen soha senki kifogást nem tehet.

De vajjon ki tartaná helyes választásnak, ha annak idején az alapítók a nemzeti muzeumot nem a fővárosban, hanem például Brassóban állítják fel? Egyedül azon érvre támaszkodva, hogy — legyen valamije Brassónak is?

Ugyanezen érv hangoztatása mellett az akadémiát lehetne Pozsonyba, a nemzeti színházat Temesvárra, az országgyűlést Újvidékre, a műcsarnokot Debreezenbe helyezni. S így tovább.

Agyafurt okoskodással lehetne alkalmazni a régi gaulak amaz elméletét, hogy jobb ha szanaszét van a birtok, mert ha a jég elveri egy helyütt, a többi menten marad. De talán már ma nem szükséges bővebben bizonyítgatni, hogy mi a nagy központ fontossága a nemzetek életében? Német és Olaszországot csak azért lehetne századokon át apró darabokra szakadozottságban és megalázó helyzetben tartani, mivel az egység legfőbb és legerősebb kapesa — a nagy központ hiányzott mind egyiknél.

Kiszámíthatlanul szerencsés körülmény, hogy háznak van egy oly központja, mely most már nagyságánál fogva is kizár minden versenyt a többi városokról. Ez a főváros az egész országé, annak minden egye lakosa a Kárpátoktól az Adriáig ezt a magáénak tekintheti, büszke lehet rá, csak úgy mint maga a budapesti lakos.

ország képviselője által elnem fogadtatott, függő adóságnak nevezetik.

Az állampapírok különböző alakban bocsájtatnak ki, nevezetesen:

Subscriptio útján, melyszerint az állam nyilvános hirdetés mellett hívja föl az érdeklődőket — meghatározott és kikötött feltételek alapján a kibocsátandó állam kölcsön aláírására; ezen kötvény értékek legjelentékenyebb részét rendszerint pénzintézetek és bankárokból álló csoportok meghatározott árban veszik át az államtól, azokat forgalomba bocsájtják, az áremelkedés különbözeteinek jövedelmében — és ezen kívül az államtól meghatározott jutalékban részesülnek; —

scriptio útján, szilárd feltételek kikötésével hirdetés tesz közzé a felveendő kölcsön összegéről és az aláírt kölcsön mint a hitelező követelése az e célra szolgáló könyvben javára iratik, melyről hitelezőknek az állam elismervényeket bocsát ki. —

Nyilvános árlejtéssel mely szerint az állam által bankárok és bankcsoportok szállítatnak fel, hogy mily feltételekkel hajlandók az állam részére szükséges kölcsönöket megállapított illetve kitűzött határideig beszerezni.

Ezen kívül ismeretes a kényszer kölcsön, ez azonban csak ritkán — a legnagyobb szükség idején fordul elő, ha az állam más uton és módon pénzt nem képes beszerezni, végül a járadék levelek, melyek Auszria és Magyarországon a földterhermentesítési kötvényekből állanak, névre szólnak és átruházhatók, kivéve a testület kötvényei, — ezek csak is a törvényes eladási jog igazolásával — állami jóváhagyás alapján ruházhatók át, szelvény nélkül bocsájtatnak ki, s a kikötött kamatok bélyegzetlen nyugta ellenében vehetők föl az állampénztárból; magán tulajdont képező ilyenmódú kötvények azonban kamatszélvényekkel bírnak, s évenként május és november 1-én váltatnak be azon államokban, melyekben kiállítottak. — A jövedelmi adó a magyar korona alá tartozó országokban 7%, a birodalmi tanácsban képviselt tartományokban 10%, ezen az állam által biztosított adósság 1848 szeptember 7-től származik, mely keletű törvények által megváltattak a jobbágyi munka-pénz és természet-adomány kötelezettségek.

A járadék levelek s illetve kötvények beszerzése leginkább Francia és Angolországban honosult meg, kölcsön adó a tőke visszafizetésére igényt nem tart, s ezért az államtól bizonyos meghatározott évi járadékot élvez: ezen járadék kötvény, mint minden adóssági kötvény eladható, valamint másra is átruházható.

Az állam által kibocsájtott pénzájegyek értékpiroknak nem tekintetnek, csupán a forgalom közvetítésére szolgálván, napi kamatozással 1 hóig terjedő időre állítatnak ki.

Az állampapírok visszafizetése a járadéklevelek kivételével a kikötött kamatokon kívül határozott ideig előre megállapított tőke törlesztési módozatok alapján történnek.

Itt kell tehát központosítan mindent, a mi mind nyájunké egyaránt. Mindazt a mit látni érdemes, tanulságos. Ennél fogva természetesen a szabadságharc emléktárgyainak csarnokát is.

Mert a földolgoz mindenben az, hogy a mi országos közintézmény, a mi oly természeti, hogy egyaránt kell kibátnia, mint a nap sugarainak, az ország összes tájaira, a nemzet egész egyetemére: annak a fővárosban a helye, mert csak itt egyedül e helyen teljesítheti e főnnebb jelzett feladatot. Legyen a vidéki városok mind az, aminek értéke mivel sem növekednek, ha itt volna a fővárosban; legyenek ott a szorosan helyi érdekű tárgyak. A rányi idősakra szökőforrás maradjon Ránkon, a radnai szent szlíz maradjon meg Radunának, Hunyadi Mátyás szülőháza Kolozsvárnak. De hogy leg-súlyosabb példákkal éljek: mi értelme volna annak, ha például a francziák a nagy Napoleon sírját nem Páris de valahol Perpignamban avagy Corsicában építik meg? Hát nehány ember oda is elmenne azt megnezni, de van-e értelmes ember, a millióból, a ki éven át Párisban megfordulva, meg ne tekintené annak legnagyobb nevezetességét, legérdekesebb látványosságát, ha semmi egyébbe nem jut ideje?

A mi jelentőségénél vagy méreteinél fogva kiválik a vidékiesség keretéből, a mi közérdektől, annak a központban a helye.

Példának okáért az esztergomi bazilika, a primás palotája, udvara most csupán csak Esztergomé; ha pedig az Budapestben volna, akkor az egész országé lenne és pedig megtízszereződött értékben. A fővárosban ma már egyszer életében a legszegényebb ember is megfordul; nem jobb-e, ha itt meglesi mindazt egyült, a mi a nemzet szellemi, erkölcsi nagyságáról, vagyonosságáról tanuskodik, mintha keresztül kasul, össze vissza kellene járni az egész magyar birodalmat, hogy az elszórt — mondjuk elásott — kincseket fölhalálja?

Az 1848-49 ik szabadságharcra emlékeztető tárgyak gyűjteménye is tehát eminenter a fővárosba való.

De mi okból most mind ezeket elmondani? Egyfelől azért, mert mostanság nem egy más kérdésben is előtérbe lép a helyi érdekek követelése a központ jogos, észszerű igényeinek rovására.

Másrészt pedig azért, mert a nemzeti érületre egyenesen káros hatásnak tartanám, ha a szabadságharc emlékek tárlata magán vállalatá törpülne. Legyen e becses emlékek tára országos intézmény, templom, a hová mint ilyen szenthelyre, léphessen be mindenki.

De hiszen mind ez oly természetes, világos, minek mindezekért szót vesztegetni?

Vajha ugy lenne... Vajha e felszólalással nyílt ajtót törtem volna be! Vajda János

Ha a törlesztési módozat nincs megállapítva, ez esetben az állam kedvező árfolyammal vonatkozó papírjait a tőzsdén megveszi vagy kisorsolja, utóbbi esetben a kisorsolt kötvény tulajdonosa köteles a hirdett határidő alatt kötvényét az államnak névértékben beszállítani, különben az elévülési határidőn től az állam iránti jogát elveszti; a kötvények kamatozása a bevételek kifizetéséig naptól megszűnik.

Az állampapíroknak még egy külön neve is létezik, melyek ismétlődő határnapokon sorsoltatnak ki: ezek között vannak esekélyebb kamatozású és kamatozatlan papírok; ezen kötvények tulajdonosai kamathányért kisebb-nagyobb nyereségek által kárpótoltatnak, ezért nyereségek kölcsönöknek is nevezetnek; megállapított sorsolási tervet szerint első sorban a kötvények sorozatai, később e sorozatokhoz a folyó vagyis a nyereségy számok huzatnak ki, s tekintettel a nagyobb nyereségy elérhetőségének reményére, ezen papírok közkedveltségnek örvendenek.

Ugy az állampapírok mint más nemű kötvények kétféle kiállítású alakban jönnek forgalomba, és pedig előmutatóra szólók, melyeknél a tulajdonos jogszert birtokosnak tekintetik, továbbá az időszertint hitelező névre szólók, ez utóbbiak eladása vagy átruházása csak forgatmányozás által eszközölhetők.

Uj találmányok és műszaki közlemények

Közl: Bergl Sándor szabadalmi és mérnöki irodája, Budapest VI. Andrassy út 30.

Az első hivatalos szabadalmi katalógus megjelent. Az érdekeltek körében, főleg az iparvilágban általános és kellemes meglepetést szült a hivatalos szabadalmi katalógus megjelenése, melyet Bergl Sándor mérnök kezdeményezése folytán a m. k. kereskedelemügyi ministerium adott ki. Baross Gábor volt kereskedelemügyi minister hazafias éleslátásának és a ressortjába tartozó magyar szabadalmazási ügy iránt való meleg érdeklődésének köszönhető e mű megjelenése, mely egy új haladó lépést jelez a magyar szabadalmazás terén, annyival is inkább, mert már hosszú évek sora óta ez az első rendszeresen kiadott hivatalos szabadalmi katalógus. Az 54 nyomtatott ivre terjedő mű felőli az 1891 évből engedélyezett, érvényben tartott és érvénytelenné vált összes szabadalmakat és pedig tárgyutatóval és névjegyzékkel ellátva. E mű kiváló szolgálatakat van hivatva tenni az iparosoknak, iparvállalatoknak, ipartestületeknek, iparhatóságoknak és az ezekkel összeköttetésben álló összes köröknek, továbbá a jogvédőknek, akik már rég érezik egy ilyen mű hiányát, mint hogy az magában foglalja mindazon adatokat, amelyek esetleges szabadalmi hihágások, egyáltalában szabadalmi peres esetekben mérvadó lehetnek. De sok érdeklődéssel bírhat a katalógus a nagy közönségre nézve is, mert megismerteti az olvasót az emberi genitális legfrissebb termékeivel, melyeket még sem a lexiconokban, sem más ismerettárakban fel nem lelhet. A hivatalos szabadalmi katalógus terjesztésével a m. k. kereskedelemügyi minister a „Magyar Szabadalmi Közlöny” c. szaklap szerkesztőségét (Bergl Sándor mérnöki és szabadalmi irodáját, VI. Andrassy út 30) bizta meg, mely a katalógust kizárólag a lap előfizetőinek ingyen adja, mint hogy a mű a könyvkereskedésbeli forgalom kizárásával jelent meg és más uton be sem szerezhető.

Gyorsan megmerevedő aranyozó öntőanyag előállítására. A gipsz, kréta és cinyvő: álló öntőanyagoknak, melyet az aranyozók képkeretek, díszítések és alakzatok előállítására használnak, 6-8 órái időre van szilkség, míg annyira megszilárdul, hogy a formából kivethető legyen. A timsó és olomezukor hozzátevével eszközölt kísérletnek nem volt lényeges eredménye. Ellenben a káliumsulfát, kaliumbifulfát vagy kaliumcarbonáttal, de főleg cromtimsóval való keverése gyors merevülést idéz elő. A merevülés egy is elérhető, ha a formát gaze vagy vászonnal berakjuk, melyek az emittelt sók oldatába vannak itatva. Ez utóbbi eljárás talán annyiban lenne észszerűbb, mivel ez esetben az öntött anyag felületén a sók aligha hatnak keresztül, ami a rá következő aranyozásra nézve fontossággal bír.

Uj izzógáz világítás. Egy angol vegyésznek sikerült izzógáz világosságot a szó tulajdonképeni értelmében alkotni, mely a feltaláló nézete szerint minden más világító rendszert, melyet ezen névvel ruháznak fel, valószínűleg le fog szorítani a térről. A tiszta platina világnak koránt sines oly intenzív fénye, mint a magnézium, méz, asbest vagy cirkonvilágításnak. A feltaláló tehát a kísérleteknek hosszú sorát ejtette meg, hogy a platina világnak a szükséges fényt, vagy jobban mondva a kívánt erőt megadja, és végre sikerült is neki a platina sodronnyal cirkonnal való oly sajtárszerű kombinációját feltalálni, mely egy intenzív fényforrás iránt támasztott igényeknek teljesen megfelel. Az izzó sodronny, azaz izzófonál egy vagy több tekerescsel ellátva egy liveg harangba helyeztetik, és ez egy közönséges bucsu lámpára tétetik fel, azonban úgy, hogy ez utóbbi ne érjen a harangba. A meggyújtás azáltal történik, hogy a gázcsavar kinyitása után a fonalat egy forró sodronnyal megérintjük. A gáz lefejtésére a harang felső részébe egy csövecskébe van illesztve, melybe azonban, ha több lámpát egy gázforrásból akarunk megtölteni, egy második lámpa és így tovább helyezendő. Budapest, 1892. október hó 25. én.

*) A fenti iroda lapunk előfizetőinek szabadalmi és ipari ügyekben díjtalanul szolgál felvilágosítással.

IRODALOM.

*) „Ta-ra-ra Bum dié” a világhírű angol Couplet induló, mely különféle nyelveken már többmillió példányban van elterjedve, most megjelent eredeti magyar szöveggel és a „Harmonia” budapesti nemz. zenemű és zongora kereskedés kiadásában. A díszes czimlap az angol társaság tánczát mutatja, s mint a Ta ra ra dalt éneklék. Az induló ára 60 kr. s kapható minden könyv és zeneműkereskedésben, miután azonban különféle német kiadványok is megjelentek, határozottan a magyar szöveget „Harmonia” kiadvány köröndő.

Apróságok.

A katonai hivatalból.

Egy katona könyvből. Személyleírás.

Haja: Szőke

Szeme: Kék.

Orra: rendes.

Egyéb ismertető jelo: Ritkán használ zsebkendőt.

A fegyver képtelen.

A: Képzeld csak Csákovics megszabadult a katonaságtól!

B: Hogyan?

A: Kémszemlére alkalmazhatatlan. Ugy zörög a esontja, hogy már messziről lehet hallani.

Csákovics összeírás végett jelentkezik, de nem tudja, hogy hány éves. — Hallja maga Csákovics, ha maga kétszer olyan okos volna, mint a milylen buta, — még akkor is egbekiáltó ökr volna!

Csákovics mosolyog, s a mosolygás roppant jól áll neki. A hajdu rákiált Csákovicsra: „Oszolj!” és Csákovics kezd „fejlődni” ki az ajtó felé mint egy „oszlop”. Még az ajtóban is mosolyog. No ha ez így fog lenni a katonaságnál is... Istenem! Istenem! mi is lesz abból a Csákovicsból?

NAPI HÍREK.

— Mint a mai napon kapott táviratból értesültünk Öfelsége elfogadta a ministerium lemondását.

— **Eszköv.** Folyó hó 6-án vezette az oltárhoz Temesmegye Varjas községében Szentgercei Nagy Géza gym. tanár Arvai Török Károly a zagrabi érsekség temesmegyei uradalmi tisztartójának mtvelt és hájos leányát Józsikát. Nászuagyk voltak: Avéd Jákó igazgató kedves nejevel és Szöllössy Lajos billéti tisztartó, koszos leányok a Török, Szöllössy és Szentpétery kisasszonyok, vőfélyek Höhn Károly, Reit főhadnagy, Jancsó Lajos és Tischer Károly urak. Az esketési szertartást Kóródy Péter theol. tanár vezette. Az esketést fényes lakoma és tánc követte, mely reggelig tartott. Másnap az ifju pár nászutra indult. Zavartalan boldogságot kívánunk nekik!

— **Bucsa estély.** Höhn Károly volt városi főjegyző s lapunk munkatársa, — a gyulafehérvári társas körökben kedvesen ösmert egyéniség, Maros-lyére szolgabíróvá megválasztatván, körünkből eltávozott. A távozó tiszte etere November hó 2-án a „Hungaria” vendéglőben városunk polgársága s előkelősége igen szép számmal jelent meg, hogy a távozó iránt való meleg rokonszenvének, szeretetének, s a távozás fölött való sajnálkozásának kifejezést adhasson. S ezt Höhn Károly teljes mérvben ki is érdemelte; elfoglatlansággal kell kimondanunk, hogy ama lázas tevékenység, buzgó fáradozás, mely őt jellemezte a társadalmi életkörök egyletek és társulatok létrehozatalában, folytonos fenntartásában, elismerés nélkül nem is maradhatott volna Nemes, buzgalan ambíciói, melyek társadalmi érdekek előmozdításában lették melegágyukat, — pártfogásra találtak, — és igen szép eredményeket mutattak. A bucsu estélyen résztvevők több ízben is kifejezést adtak arról, hogy Höhn Károly távozására rájuk nézve pótolhatlan veszteséget képez. — A vendégkoszorúból többen, mint Kóródy Péter, Fejér Gerő, Németh Gyula, Agótha, Balázs, Ozsváth János, Debreczeni Sándor, stb remek, tartalmas, szellemes toasztozat mondtak el s az egész társaságot ugyszólván keresetlen ötleikkel felvillanyozták, — amire aztán persze hozzájárult még a Koka zenéje is. — A fesztelen, jókedvű társaság a késő hajnali órákig maradt egyült. — A távozó Höhn Károlyt kísérje új pályáján is az a szeretet, mely e város kebelében körülövezte. — Ez ami utolsó kívánságunk.

— **Salamon József** vingárdi birtokos e hó 7-én megmérgezte magát, — öngyilkosságának oka zilált anyag helyzete.

— **Meghívó.** A közelmúltban annyit említett dalárda létesítése végett felhívjuk az ezért lelkesedő ifjuságot folyó hó 12-én szombaton este 8 órakor a polgári oivasókor helyiségében, alakuló közgyűlésre, minél tömegesebben megjelenai. — Az ideiglenes bizottság.

— **Az adózók figyelemébe.** A városi tanács felhívta az adózó polgárokat, miszerint folyó évi esedékes adó hadmentességi díj illeték és egyéb kincstári tartozásaikat folyó hó 15-éig annál bizonyosabban is befizessék, mivel a nem fizetők ellen a legszigorubb végrehajtási eljárás fog alkalmaztatni. Erdekében áll ez minden adófizetőnek, mert a pontos fizetés által 11%-ot takarít meg. (5% végrehajtási díj, 6% késedelmi kamat).

— **A gyulafehérvári dalárda** eszméje már megszületett még pedig a Höhn Károly bucsu estélyén. — E helyen csak röviden akarunk megemlékezni a mozgalomról, mely egy dalárda léte érdekében megindult városunkban. — E tárgyra ujjlag vissza fogunk térni, mert egy dalos egylet felállítását városunkban nem csak hőnjobajtuk, de nélkülözhetlennek is tartjuk,

— **Városunk egészségügye** október havában elég kedvezőnek mondható, — az elöttünk fekvő statisztikai adatok szerint mindössze 18 haláleset fordult elő, s az orvos-rendőri intézkedések szigorú foganatosításával a kolerajárványt, mely fő és székvárosunkban még most is szedi áldozatait, szerencsésen ki-kerültük. — Az előfordult halálozások között különösen a gyomor és légző szervek hurutos bántalmi szerepelnek, mint halálokok, s a kisdetek, mint rendszeren, igen nagy számot képviselnek a szomorú kimutatásban. — Ezenkívül 3 aggkór, 2 himlő, 4 tüdőgümő, fertőző pokolyar, 1 hagymáz, 1 szélütés, 1 bélhurut, 1 vörheny, 2 toroklob eset is fordult elő. Az egészség fenntartása legtöbb esetben személyes okoktól függően, az egészségügyi igazgatás és rendészet csak a járvány és ragályos betegségek megakadályozására irányulhat, s tekintetben hatóságunk kellő erélyében mint eddig úgy a jövőben is teljes bizalommal viseltünk.

— **Hazafy Veray János** koszorus vándor költő, népszónok, a nők kiváló tisztelője, a magyar nyelv buzgó terjesztője s kiváló tyukszem operatőr városunkba érkezett. Érdemkereszes mellet, árvalánybajjal kalappal, magyar dolmányban, sarkantus csizmával jár-kezel utcainkon, s költeményeit árulgatja, ő Magyarországnak egyetlen költője, aki az esze után meg tud élni. — Nincs az országnak olyan zege zuga, a hol nem járt volna, s mióta behozták a zónát, folytonosan uton van. Petőfi, Arany, Byron, vagy akármelyik koszorus költő nem örvend oly széles ösmeretségnek, mint Veray János. — Ő nem tündérpalotákban élő Syrneket, hanem zsiros konyhaszolgáltatókat, s bőkezű ténszasszonyokat énekel meg. Mit törődik ő Toldy Miklóssal, mikor Fejlesztők Náci többet jövedelmez neki. Nyaranta fürdőkön jár, télen a fővárosban időzik, a szép leányokat, asszonyokat (azt tartják, hogy bolondnak minden szabad) meg-meg csókolgatja, — egy-egy költeményért 20 krt adnak neki, más szegény poeta egy egész könyvet ír egy forintért. Igaz! nevetnek rajta, de hiszen már e tekintetben is sokkal boldogabb ember, mint az, — a kin sirnak. — Vagy talán nem igaz? Tessék megkérdezni Hazafy Veray Jánostól.

— **Kossuth Lajos véleménye az 1848-49 évi országos ereklje muzeumáról.** A fővárosi vigadóbeli 48-as kiállítás rendezősége közt vita támadt az iránt, hogy vidéken vagy Budapesten legyen-e az 1848-49 évi erekljének országos muzeuma. A vélemények nagy többsége a fővárost jelölte ki, a hol több vidéki és idegen fordul meg naponként, mint a vidéki városok, legtöbbjében egész éven át. E fontos dolog megvitatásánál volt azonban olyan is, a kinek lokal patriotizmusa az ellenkezést kívánta Erre gróf Kreith Turinba írt, miután megegyeztek, hogy a nagy számúított véleménye döntő lesz. Kossuth gróf Kreithoz intézett levelében kijelenti, hogy a 48-49 évi erekljék országos muzeuma csakis Budapesten lehet. „Képtelen eszmének” tartja azt, hogy ilyen országos gyűjtemény vidéken legyen. Ezek után a rendezőség folyamodott a fővároshoz ingyen helyiségért egy illő épülethez, a mely közadakozásból fog épülni. A nagy bizottság megalakulta után olyan erekljéket is elfogad a rendezőség a melyek letétben adatnak.

— **A pápa aranyrózsája.** A pápa az idén a portugáliai királynét tünteti ki az aranyrózsával. A rózsza és a rózsza kézbesítése, mint Rómából írják, éppen 100.000 frankjába kerül a pápának. A rózsza száraz tömör aranyból van s egy méternél magasabb, a kehely mozaik-munka s nagy művészettel bele van véve a pápa és a portugáliai királyné neve s az átnyújtás napja. A rózsza levelei gyémántosokkal vannak behintve s ezáltal egy tűnik fel, mintha harmat volna rajtuk. Az értékes rózsza fehér atlaszszal bélelt, ezüst rózsabimbókkal díszített tartóban van. Ezt az ajándékot a pápa két követre fogja a portugál királynénak kézbesíteni. Reprezentációs uti költségekre a két követ együtt 30.000 frankot kap a pápától. A vatikáni ceremónia szerint a királyné a két követet fehér rózsákkal ékesített udvari fogatban viteti a vasutról a palotába, hol katonai diszszel fogadják őket. A követek közül az idősbik a fején viszi a rózsát a palotába s fehér selyemmel letakart asztalra helyezi. Az udvar után a kápolnába megy, a hol a város püspöke misét mond. Erre a királyné, a püspök mellé áll s vele együtt a fogadó terembe megy. Utat az ifjabbik követ elolvassa a pápa levelét, mialat, az idősbik követ háromszor megmozgatja a rózsát s aztán a püspöknek átadja. A püspök a szívéhez szorítja a rózsát ezekkel a szavakkal: „Ime, a misztikus rózsza a szent atya ajándéka”; mire a királyné így válaszol: „Hála Istennek.” Az énekkar most elénekli a Te Deumot, mely után a királyné a pápai követeket rendjelekkel tünteti ki. A követek visszatérve Rómába, az ünnepély lefolyásáról jelentést tesznek a pápának s egyuttal átnyújtják neki a királyné köszönő levelét és arczképét, mely rendszeren aranyrózsákkal díszített keretben van. Az a levél, melyet a pápai követ az ural-

kodóné előtt felolvass, a királyné ama érdemeinek ki-merítő leírását tartalmazza, a melyek miatt az aranyrózsát kapta.

— **Ha sok ezer ember bizonyítja,** ha a leghíresebb tanárok s számos gyakorló orvosok elismerően nyilatkoznak valamely szerzőre, mint például **Brandt Richárd** gyógyszerész **valódi svájci labdacsoiról**, akkor kétségtelen, hogy csak is egy valóban hasznos házi, s gyógyszer lehet szóban. A svájci labdacsoi egyedül kitűnő hatásuknak köszönhetik mai, általános elterjedésüket, mit semmiféle más szer el nem ér. El kell olvasni azt a 400, hivatalból hitelesített levelet, a melyek 8 hét alatt érkeztek be; a valódi, fehér keresztel vörös alapon jelzett, svájci labdacsoi dobozonként 70 kr. kaphatók a patikában. Főraktár: Török József patikája, Budapest, Király-u. 12.

— **A budapesti állami ipariskolában** az előadások úgy a nappali rendes, mint az esteli rendkívüli tanfolyamokon november hó 7-dik napján, hétfőn kezdődnek. Budapest, 1892. október 29. Az állami ipariskola igazgatósága.

A legelső erdélyi színigazgató.

(Az erdélyi színészet százéves jubileuma.)

November 11-én száz éve, hogy Kolozsvárt az első magyar színjátszó-társaság megkezdte előadásait. De nem ez a kezdete az erdélyi magyar színészet történetének. Még egy századdal előbb 1650—1706. élt a legelső erdélyi színigazgató, Felvinczy György.

A tizenhetedik század vége felé az erdélyi nemesi család vezéregyéniségei körében a naplóírás valószínűsítetté vált. Tehetsége, környezete vagy összeköttetési szerinti e naplóírók egy némelyike valóban nagy jelentőségű politika események avagy érdekes társadalmi jelenségek rajzát örökítte meg emlékirataiban. A naplóírók nagy tömege azonban megfigyelő érzékének meddősége avagy összeköttetési primitív volta miatt, csak oly adatokat örökített az utóemzedékre, melyekből alig kalászolható ki egy-egy szilánk az egykorú társadalmi művészeti avagy állami élet megismeréséhez. Általános jelenség gyanánt észlelhető e naplóíróknál a tárgyhiány, illetőleg azon előrelátó érzékhiánya, a melylyel ki tudták volna szemelni a köznap események sorából azon egyedekeket, melyek a későbbi nemzedékek is érdekelni képesek.

A többi, feledéstől meg nem meutett érdekességgel egyetemben veszett el ilyképen a kolozsvári főúrvadok egy érdekes alakjának emléke: Felvinczy György, ki költeményeivel „örömben bánatban” több évtizedig volt mulattatója a kolozsvári kuriának és fejedelmi udvarának. A tárgyhiányban szülő naplóírók azon Felvinczy Györgyről, ki rögtönzött dalaival a magyar irodalom utolsó dalnoká címét érdemlé ki, azon Felvinczy Györgyről, kitől a legelső magyar világi színpad számára készült színművet bírjuk és a kit a magyar színművészet alapítója gyanánt tiszteltük — nem tartották érdemesnek megemlékezni a kronikáiról!

A hagyomány is Felvinczy Györgyről igen keveset tartott fenn. Ezt is a családi kegyelet révén bírjuk csak és nem a naplóírók közlései által. Állítólag a Felvinczy-család ősi fészkeben született hőstünk: Tordán s Kolozsvárt látogatta az iskolákat. Irodalmi munkásságának sokoldalúsága arra enged következtetni, hogy jó sikerrel végezte ifjúkori tanulmányait. Az erdélyi helytartótanács levéltárában őrzött és I. Lipót császár és királyhoz benyújtott könyörgő levele szerint Felvinczy György alacsony származásu szülőktől eredt, sőt azoktól is korán árván hagyatva, mint csecsemő; itt ott jó szívből származó emberek által tápláltatott és neveltetett föl.

Tanulmányait a kolozsvári unitárius kollégiumban végezte, honnan 1660 május 1-én a torockói iskolához ment el tanítónak. Itt maradt 1671 május 1-ig; mint kiváló tanító említették az iskola naplóiban. Torockóról visszatért a kolozsvári kollégiumba, hol kiváló tehetségei méltánylásul a következő évben május 27-én iskolai főnöknek (senior) és a syntaxisták tanítójává tétetett. Ezen fontos hivatásában csak egy évig maradt, miután egy szerelmi kaland miatt 1673-ban el kellett hagynia a kollégiumot s mint földönfutó szegénynek kellett új pályát kezdenie.

Ekkor fogalmazott meg a yában az első magyar színtársulat terve.

Az őszinte embereket jellemző naivitással írja le, „hogy háza, jószága nem volt soha, jelenben pedig annyija sincs ingatlana, mint a tenyere, vagy a hová mint sajátjára talpát letegye, avagy fejét lehajthassa.”

Egész élete tartama alatt mások hajlékában, idegenek házfödele alatt élésködött mindeztől; pedig hát nem a szorgalom hiányán mult vagyontalanul való maradása. Szavai erősítéssel felhozta, hogy némi nyelvismerettel is bír a közhasználatban lévő latin nyelvben, de — ugymond — a mennyire az emelte, a sors mostoha szeszélye kétannyra nyomta alá, mert kétszer a tatárok s ugyancsak kétszer a labanczok által minden házi holmiától, igás lovaitól stb. megfosztatottelannyira, hogy annyija sem maradt, a mivel testét befedhesse és megoltalmazhassa a hideg ellen; sőt egy ízben a tűzvész is megkárosította, mely csapások után az isten különös gondviselése nélkül nem is remélt a nyomorúság porából többé felemelkedni. Szenvedett kárai folytán kibonyolthatlan adósságokban merülten hitelezőinek adott erős kötelezések folytán annyira zaklatottá lón élete, hogy három élő gyermekét szülőföldén idegenek gondviselésére bízva, áldott állapotban lévő nejevel

együtt bujdosóvá lón, elvándorogott ama „nagy távol-ságból a császári és királyi felség ajtaján kopogtatni és lábai elé borulni.”

Szívhez szóló őszinteséggel tárja fel helyzetét, elmondván, hogy eladott háziholmijok árából szerették meg utraindulásuk előtt néhány napra való élelmüket, a mi elfogyván, mihamar koldulva és kéregetve tartották fön magukat, a császári és királyi székelyet elérve azonban, immár az éhség miatt csak nem elvesznek. Mint igazolt kolozsvári lakos nejevel együtt beadott könyörgő levelében pénzbeli segílyt, adó- és katonamentességet, közterhektől való felszabadítást s az adószedők és hitelezők zaklatásai ellenében védelvését, adósságai lassankinti törlesztésére s élme megkeresése végett pedig engedélylevelet kért versbe foglalt erkölcsös és tisztességes komikai tragoediai játékok és boházatok (comedia) Magyarország és Erdély területén való bemutatására.

Könyörgő levele erősítése végett egy latin költeményt is csatolt folyamodványához, melyet egyénenely erdélyi befolyásos főúr segílyével sikerült is az uralkodó kezeibe juttatni.

Felvinczy György bizonyára azért, mert látta, hogy hazánkban az idegen nyelvű vándorszíntársulatok mily kedveltségnek és jóllétnek örvendenek, jutott az ötlethez, hogy ő is szervezzen ily színtársulatot s ez által kiemelje magát a tönkrejutás örvényéből. Szabadalomlevelé kiállítására végett Felvinczy nem fordult az illetékes fórumhoz, azaz a színészek grófjához, kihez az idegen országbeli vándorszíntársulatok és különféle látványosságok mutogatói járultak, és a kik az engedélylevelet önkénylleg megállapított díjért szolgáltatták ki. E szabadalomlevelek két fennmaradt okmány szövegezése szerint hazánk területére is jogérvényesek voltak, ép úgy mint Ausztriában. Elkérte a színészek grófját azon egyszerű okból, mert a kiszabott díjat, bármily csekély lett volna is az, nem volt képes fizetni. Lipót kegyelmesen fogadta az esdeklést s röktön megparancsolta annak teljesítését elrendelvény egyszerűsmin a szabadalomlevelé szövegének pergamenhártya helyett egyszerű papírra íratását, nehogy a pergame kiváltási árával Felvinczyre terhek sulyosodjanak. 1696-ik évi október 23-ikán alig írta alá Lipót császár Kúnoki Sámuel ellenjegyzésével Felvinczy engedélylevelét, melyben összes kérés királyi aláírással teljesített azzal (a családi hagyomány szerint) zsonnal lováudorolt Felvinczy Kolozsvárra s állítólag rendezett is ott egy némely hozzácsatlakozó társaival néhány előadást.

A nagyszámú erdélyi napló-émlékirók közül egyetlen egy sem tartá érdemesnek megemlékezni, hogy Felvinczy miként, hogy mily eredménnyel érvényesíté az uralkodó többrendbeli kedvezményt biztosító kegylevelét E naplóíróknál a Felvinczy iránt tanusított mély hallgatásból elszomorodva olvassuk ki, hogy Felvinczy utóbbi vállalatának az egykoruak épen semmi fontosságot nem tulajdonítottak, továbbá, hogy Felvinczy szándéka aligha sikerült, minélfogva nem is volt képes fenntartani kisdéd társulatát. A sokat hányatott ember egy csalódással lett gazdagabb s nem egy reménytelen lett szegényebb, de utolsó reményétől bucsuzott el.

Felvinczy a színigazgatói kísérletét előző életviszontságairól általánosan emlékező könyörgőlevelé sorain kívül életéről és irodalmi munkássága felől alig maradt fenn néhány emléktörmelék. Aranyos-Rákosi Székely Sándor szerint 1674-ben a jóhírű thorockai unitárius aliskolának volt tanítója, a mely időben ő országjárta „hires volt énekeiről”. 1674-től másfél évtizedig aztán semmi nyoma hollétének és állapotának. Lőcsén 1689-ben jelent meg tőle egy „Igen szép historia az Jerusalemből Jerichóba menő és tolvajoktól megsebesített embernek állapotjáról” szóló műve, melyek megjelenési helyéből azt sejtethetjük, hogy Erdélyből a Szepességre sodorta az életvihar, melynek kiméletlenesége később oly keserves panaszokra fakasztá. Ugyancsak Lőcsén jelent meg tőle 1693-ban „De Conservanda bona Valetudine Liber Scholae Salernitanæ azaz az angliai Scholának jó egészségéről való megtartásának módjáról” írott könyve, mely mulcsékében a fordítás és versbeszédés hőstünk érdeme. Ugyanezen évben „Jobbitotta meg tragédiai játékrundiben és magyar rhythmusokba alkalmaztatta Plutó, Neptunus és Jupiternek” villongásairól szóló komikó tragédiát.

A színigazgatói szabadalomlevelé kiadását követő évben, azaz 1697-ben jelent meg Felvinczytól Kolozsvárt a „Procuratorio Dicere”, mely művének beltartalmáról „Protonotario” című művének eme sorai tájékoztatnak:

Hol vagy Calliope?
Vagy te Melpomene?
Jöjjetek segítségre!
Ha mellettem leszek
Egy éneket kezdlek,
Indítsatok készségre.
Majd el is dúdolom.
Ne legyen unalom.
Tudom méltóságoktőlem se ellenzi,
Hogy versemmel vidul udvaroknak diszi.
En minap, nem régen,
E saeculum végén,
A bölcs procuratorokat
Ditártam nyelvaktól
Ez szép elméjékről,
Mit eszes jámborokat.”

Az ügyvédi kar dícsérete után erkölcsi köteleességének tartá — ugymond — az ügyvédek középső emlékiról is verses munkában emlékezni. E célszattal írta meg „Római Császár, kegyelmes urunk és koronás királyunk ő Felsége Erdélyi ProtóNotariájának és Cancelláriájának, hites Notariussainak és író deáknak illendő dícséreti” című verses művecskéjét, melyet az „íróereg” fővédnökének: gróf Bethlen Miklósnak, Erdélyország főkancellariusának ajánlott. Bevezetésében a következő kort és személyt jellemző sorokat írja:

Hogy e kis munkámat kibocsátottam.
Ebben nem fejeztől, csak magam ártottam,
Hanem az ifjaktól erre nodittattam.
Ha hasznót nem töttem, talán nem ártottam!
Uri méltóságos íróimesterek.
A nálatok lakó itjaság kedvéért
Némelyeknek pedig ugyan kérésémet
Írtam ez verseket, nem annyira bérért
Mint rajtok jövődö, fenmaradó hírért!

E mű czéltzáról és keltezése idejéről felvilágosítást nyujtanának végsorai, így hangzanak: „Ezerhat-száz után, kilenczven nyolcz fottán. Hogy szent András havát. Egy Diaetán érem, Ugyanott dicsérem a protó Notáriát, hogy a ki olvassa. Az el ne mulassa Uda-szentelni fiát.”

Ismert művei: 1. Arusok Dicsérete; 2. Nyavalyák Gyűlése; 3. Echo; 4. Nyergesek dicsérete; 5. Jó gazdasszonyokról; 6. Mausoleum Ducumque Hungariae; 7. A hegedős dicsérete. De ezeken kívül az erdélyi, illetve kolozsvári muzeumban őriztetik egy eddigéig teljesen ismeretlen nagyobb költeménye a „Pokolról és annak állandó lakossairól, természetéről s azon helyen alkalmosságáról”, melyben érdekesen beszél — valószínűleg olasz forrás nyomán, — a pokolról, melynek létezését kevesen hiszik már. Leírja annak osztályait berendezését, azon czéltzattal, hogy annak „leirt ábrázolatja, a büntöl az embert megirtóztatja.” Költeménye szövegét a Lethe folyó leírásával kezdi: majd Cocytus, Acheron, Styx, Phlegeton folyók rémesen hatás vadászó leírása után bőven jellemzi Kháront a pokol révészét. Részletezve emlékezik meg a Cerberusról, Thyphurgó király rémalakjáról, Aplestöröl, a Furiákról, Philocreus királyról Plutóról stb. szörny alakokról.

Verselésének módja egy ezen, mint műveiben igen változatos. A métrumok alkalmazásában általában jártasnak mutatkozik. Rímei csak elvétve disszonálnak s még ritkábban erőltettek. Szövése ép oly meglepő, mint az a könnyedség, a melylyel ugyesen változtatja, a magyaros verselési módot a klasszikus versformák legkülönbözőbb alakzataival. Ez több géureban kivált Horátius egy ódájának ügyes utánzata érdemes említésre.

Az utolsó adatok tartalma, a mit az első magyar szinigazgató és az első világi szinpad számára dolgozó magyar író irodalmi tevékenységéről tudunk, arra szorítkozik, hogy 1702-ben jelent meg tőle „A természet próbája.” 1706-ban pedig ugyancsak Kolozsvárt jelent meg tőle, Ritkán kellő Hívös szeleő Fu tégedet, Kolozsvás” kezdett költeménye. Műveinek kellemes zengzete fényesen igazolja Aranyosrákosi Székely Sándor állítását, hogy Felvinczy György, a derék erdélyi dalnok méltán „híres volt énekeiről.” Hogy milyen szinigazgató, annak méltatása a jövőben felderítendők közé tartozik.

Felvinczy iránt érzett kegyeletnek ez idő szerint be kell azzal érnie, hogy egyetlen elrongyolt példányban fenmaradt színművét kiragadtam az osmeretlenség és hozzáférhetlenség homályából, és sokszorosítva által közkinccsé tevé, egyszersmind biztosítam a jövő számára! („Egyetértés.”)

Dr. Valli Bela.

Felölös szerkesztő és lapfajdos: **IZSEKUTZ JANOS**

Munkatárs: **Höhn Károly.**

Kiadó: **Papp György.**

Nyiltér*

Fekete, fehér és szines selymeket méte-renként 45 krtól 16 frt 65 krig sima és mintázott mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szinben szállít, megrendelt egyes öltönyökre, vagy végekben is póstabér és vámmentesen **Henneberg G. cs. kir. udvari szállító **selyemgyára Zürichben.** Minták póstaforulóval küldetnek. Svájczba címzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó.**

* E rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget nem vállal el a — Szerk.

H I R D E T É S E K

Sz. 1554—892 tkvi. 120 1—1.

Arverési hirdetményi kivonat.

A vizaknai kir járásbírószág mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Preda János ügyvéd által képviselt Dr. Bureia János hagyatéka végrehajtatonak Szucs Vasillie hagyatéka végrehajtást szenvedő elleni 285 frt 97 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a gy.fehérvári kir törvényszék a vizaknai kir. járásbírószág területén lévő buzdi batáron fekvő a buzdi 108 sz. tjkvben A + 1—32 rend 269/1. 269/2. 270. 271. 480. 641. 715. 742. 775. 780. 925. 926. 1113. 1514. 1540. 1619. 1767. 1894. 1999. 2020. 2173. 2184. 2185. 2239. 2256. 2257. 2760. 2761. 2968. 3045. hrsz. a. Szucs Vasillie jutalékára buzdi 190 sz. tjkvben. A + 1. r. 1233. hrsz. ingatlan Szucs Vasillie jutalékára az árverést 479 frt 75 krtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1892 évi november hó 28-ik napján d. e. 10 órákor** Buzd községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi novemberhó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Vizaknán 1892 évi augusztus hó 9-ik napján.

A vizaknai kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság.

A kivonat hiteletül

Gruber István kiadó.

Sz. 1935—892 tkvi 122 1 1.

Arverési hirdetményi kivonat.

A vizaknai kir Járásbírószág mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a nszebani általános takarékpénztár végrehajtatonak Dorka Nicolae és neje végrehajtást szenvedő elleni 350 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a gy.fehérvári kir. törvényszék a vizaknai kir. járásbírószág területén lévő. Ladamos határan fekvő a ladamosi 24 sz. tjkvben A + 1—24 rend sz. a. felvett s Dorka Maria sz. Nemes Dorka Juon, Neag Aurion és Mihaila kiskoruk nevén álló 568. 569. 604. 734. 750. 753. 825. 826. 914. 916. 931. 932. 936. 1153. 1250. 1275. 1352. 1357. 1472. 1554. 1575. 1597. 1681. 1686. 1687. 1688. 1742. hrsz. ingatlanra az árverést 651 frt ban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1892 évi november hó 30-ik napján d. e. 10 órákor Ladamos községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak. Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi novemberhó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Vizaknán 1892 évi Augusztus hó 12 napján

A vizaknai kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság.

A kivonat hiteletül

Gruber István kiadó.

Sz. 3352—1892 tkvi. 121 1—1

Arverési hirdetményi kivonat.

A gyulafehérvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajta-

tonak Kasit Stefan Andresut és neje bervei Jakos végrehajtást szenvedők elleni 43 frt 52 kr. tőke követelés. és járuléka iránti végrehajtási ügyében a gyulafehérvári kir. járásbírószág területén a bervei 42 szjkvben A + 1—8 rsz. fekvőkre összesen 1531 frt becsárban az árverést elrendelte és hogy a fenn megjelölt ingatlanok **1892 évi november hó 28 ik napjának dél előtti 9 órákor** Berve községhezánál megtartandó árverésen megállapított kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX t. cz. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8 §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 évi LX t. cz. 170 § értelmében a bíróságnál előleges elhelyezésről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. Törvényszék mint telekkönyvi hatóságtól Gyulafehérvárt 1892 évi szeptember hó 6-án.

A kivonat hitelességét igazolja

Dobolyi Ferencz kiadó.

A valutaszabályozás

kérdése ténylegessé vált. Február hó közepén az anettek összeültek, hogy annak keresztülviteléről tanácskozzanak s nemsokára a valutaszabályozás bevezetett tény lett. — Már ma egész tisztában van mindenki avval, hogy a **valutaszabályozásnak** következménye nagy és soha nem gondolt felvirágzás lesz minden téren, de különösen az érték papir-piaczon. Ajánlható tehát bárkinek **fojyopenzét** és esetleges **takarékpénztári betéteit** értékpapírok vásárlására felhasználni. Az értékpapírok kieserlése mások ellenében melyek nagyobb kilitást nyujtanak, szintén előnyös lesz. — Felajánljuk szolgálatainkat és szívesen készek vagyunk szóbeli vagy írásbeli felvilágosításokat adni. Kérdések tüzetkötésre nem köteleznek.

Betéti társaság Dirnfeld testvérek
Budapest, V. fürdő u. 4. sz. 111 5—5.

Értékpapírok

GYOMORCSEPP

Az életemben legfontosabb dolog az egészségem és a jó közérzetem. Ezért mindig igyekszem megőrizni és erősíteni. A Gyomorcsappal mindig sikerül. Ez a csodaszert a gyomor és az emésztőrendszer számára. Mindenki számára ajánlom. A Gyomorcsappal mindig sikerül. Ez a csodaszert a gyomor és az emésztőrendszer számára. Mindenki számára ajánlom.

Értékpapírok

GYOMORCSEPP

Az életemben legfontosabb dolog az egészségem és a jó közérzetem. Ezért mindig igyekszem megőrizni és erősíteni. A Gyomorcsappal mindig sikerül. Ez a csodaszert a gyomor és az emésztőrendszer számára. Mindenki számára ajánlom. A Gyomorcsappal mindig sikerül. Ez a csodaszert a gyomor és az emésztőrendszer számára. Mindenki számára ajánlom.

Kathreiner

Kneipp-Malátakávéja.

Földmulhatlan pótkávé. Mindenütt kapható.

Valódi csak ezen védjeggyel. Utánzatoktól óvakodni kell.

104—10